

ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΤΑ ΟΡΙΑ
ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΗΣ
ΑΥΤΟΟΡΓΑΝΩΜΕΝΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΣΤΗΝ ΑΝΤΙΠΑΡΑΘΕΣΗ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΝ
ΚΥΡΙΑΡΧΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ

Πρώτα απ' όλα θα θέλαμε να ξεκαθαρίσουμε πως οι κινήσεις που κάνουμε είναι δυναμικές διαδικασίες και εξελίσσονται. Όπως εμείς εναντιωνόμαστε στις επιταγές και στα «καλούπια» της κυριαρχίας, με τον ίδιο τρόπο δεν θεωρούμε ότι οι αντιλήψεις μας μάς καθιστούν κάποιου είδους αυθεντία του D.I.Y. Για να φτάσουμε στα πράγματα που έχουμε κατακτήσει σίγουρα έχουν συμβεί και λάθη, αστοχίες, παραλείψεις. Και σε αυτό το σημείο είναι χρήσιμη η συλλογική αυτοκριτική. Αυτοκριτική υπό την αναγκαία προϋπόθεση να είναι εποικοδομητική, ώστε να πάει τα πράγματα μπροστά, να συνεχίζει να μας εμπνέει στα σκηνικά που κάνουμε ώστε να καταφέρουμε και εμείς με τη σειρά μας να εμπνεύσουμε ακόμη περισσότερο κόσμο προς την κατεύθυνση της αντιεμπορευματικής έκφρασης.

Παρ' όλο που θεωρούμε σημαντικό κάθε άξονα και θεματική που προτάθηκε στα προηγούμενα mail, από τη μεριά μας αυτό που μας απασχολεί περισσότερο και θεωρούμε ότι, κατά κάποιον τρόπο, «εγκολπώνει» μέσα του και κάποιους από τους υπόλοιπους άξονες, είναι ο κινηματικός-πολιτικός χαρακτήρας των δομών μας. Με την έννοια ότι αν ξεκαθαριστεί αυτό, αν ξεκαθαριστεί το ποιος είσαι και τι θέλεις, ίσως γίνεται και λίγο πιο εύκολο να βρεις και πώς θα κάνεις αυτό που θέλεις να κάνεις, με ποιες θα συνεργαστείς, τι άποψη έχεις για την οικονομική ενίσχυση, πως αντιμετωπίζεις επιθετικές καταστάσεις στα live σου, τι θεωρείς ως επιθετικό κλπ. Αντιθέτως, αν τα χαρακτηριστικά που υιοθετούμε κάθε φορά έχουν τον χαρακτήρα του περιστασιακού, τότε κάθε ζήτημα σου φαίνεται όχι μόνο βουνό για να το λύσεις, αλλά κυρίως το αντιλαμβάνεσαι ως κάτι

το διαχωρισμένο και «αυτοτελές», δεν το αντιλαμβάνεσαι ως κομμάτι ενός «όλου», μιας συνολικής θεώρησης που θα πρέπει να διαπερνά κάθε πτυχή της προσπάθειάς σου αυτής (θεωρητικής, υλικής κλπ.).

Οπότε προσπαθώντας να ξεκινήσουμε από το «γενικό» για να φτάσουμε και στο «ειδικό» θέλουμε να ξεκαθαρίσουμε ότι σαν Ηχητικό Ξέσπασμα μπορεί να έχουμε την ταμπέλα της «συναυλιακής ομάδας», ωστόσο ο λόγος που συγκροτηθήκαμε, δεν είναι να απλά για να κάνουμε συναυλίες -ούτε καν απλά αυτοοργανωμένες συναυλίες. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι να προωθήσουμε με τα λόγια και τις πράξεις μας μία κριτική στάση απέναντι σ' αυτό που ονομάζουμε «αστικό πολιτισμό» ή «πολιτισμό της κυριαρχίας», δηλαδή οι αφετηρίες μας είναι μία προέκταση μιας συνολικότερης αντίθεσης στο υπάρχον που εκτείνεται σε διάφορους τομείς της καθημερινότητας (εργασία, διαπροσωπικές σχέσεις κ.ά.). Αυτή η κριτική στάση, τώρα, απέναντι στο κυρίαρχο πολιτιστικό πλαίσιο, νομίζουμε ότι εκφράζεται ισόποσα από αρνήσεις και καταφάσεις.

Όσον αφορά τις αρνήσεις, εννοούμε εδώ ένα σύνολο χαρακτηριστικών της λεγόμενης «πολιτιστικής βιομηχανίας» (είτε στη mainstream εκδοχή της, είτε στην underground/εναλλακτική της διάσταση), τα οποία επιλέγουμε να μην υιοθετούμε και να τα βλέπουμε εχθρικά. Μιλάμε για την αρνητική μας στάση απέναντι στις διαφημίσεις, τους χορηγούς και τα M.M.E. Απέναντι στα μαγαζιά και την οικονομική εκμετάλλευση της ανάγκης μας για έκφραση. Απέναντι σε κάθε είδους κατηγοριοποίηση που εντείνει τους διαχωρισμούς ανάμεσά μας -βλέπε καλλιτέχνης, κοινό, μεσάζοντας. Απέναντι σε μια κουλτούρα που προωθεί τις ιδέες της «υψηλής τέχνης», της πνευματικής ιδιοκτησίας, της απολιτίκ διασκέδασης ή του ανταγωνισμού και της επιτυχίας.

Τώρα, πολύ εύκολα οι παραπάνω αρνήσεις μπορούν να οδηγήσουν, όχι στην περιχαράκωση (όπως συνήθως λέγεται),

αλλά σε μία στείρα αποστασιοποίηση που δεν έχει κάτι από και δημιουργικό ν' αντιπροτείνει. Γι' αυτό και, όπως μας αρέσει να λέμε, τα μεγάλα ΟΧΙ, πρέπει να συνοδεύονται και από γενναία ΝΑΙ, που είναι πολύ πιο δύσκολα συνήθως να εφαρμοστούν. Και μιλάμε εδώ, για τις δικές μας αντι-προτάσεις και αντι-θεσμίσεις στον κυρίαρχο πολιτισμό. Γιατί δεν αρκεί να μη θέλεις να μοιάσεις με κάτι, να εχθρεύεσαι ή να διαφωνείς με κάτι, αλλά πρέπει να δημιουργείς και τα δικά σου παραδείγματα, τις δικές σου δομές. Στις κινήσεις που δημιουργούμε και στα πράγματα που κάνουμε, οφείλουμε να εμπεριέχουμε τουλάχιστον σε έναν βαθμό και ένα κομμάτι του κόσμου που ονειρευόμαστε. Αλλιώς καταλήγεις απλά να ετεροκαθορίζεσαι.

Ευτυχώς, λέμε εμείς, το σύνολο των κατακτήσεων της D.I.Y. κοινότητας στον συγκεκριμένο τομέα, έχει αφήσει μία πολύ σημαντική παρακαταθήκη. Εξηγούμαστε: το να μπορεί ένα συγκρότημα, για παράδειγμα, να περιοδεύσει απ' τη μία άκρη της Ελλάδας ως την άλλη δίχως να κρέμεται από τα θέλω και τους οικονομικούς εκβιασμούς κανενός ατζέντη ή μαγαζάτορα που θα κρίνει τη μουσική του· το να μπορεί να προβάρει ή και να ηχογραφεί χωρίς ν' αναγκάζεται να τα σκάει χοντρά στον εκάστοτε μουσικό παραγωγό· το να μπορεί να κυκλοφορεί τη μουσική του και να τη διακινεί έξω από τα κυκλώματα των εταιρειών και των δισκογραφικών· με λίγα λόγια όντως η μουσική μας πρόταση να μπορεί από την αρχή μέχρι το τέλος (ή στο μεγαλύτερο κομμάτι της, τέλος πάντων) να βρίσκει συλλογικές, αυτοοργανωμένες, αντιμπορευματικές διεξόδους, δεν ήταν πάντα κάτι το προφανές, δεν ήταν ποτέ κάτι εύκολο, δεν ήρθε ουρανοκατέβατο ούτε δημιουργήθηκε μέσα σε μία νύχτα, αλλά είναι αποτέλεσμα μακροχρόνων προσπαθειών που πίστεψαν ακριβώς στο ότι μπορούμε να χτίσουμε κάτι απέναντι από αυτό που μας σερβίρουν. Κι όχι απλά μπορούμε να το χτίσουμε μόνες μας, αλλά αυτό δε θα είναι κι ένα φτηνό υποκατάστατο, δε θα είναι ένας πολιτισμός της φτώχειας και της μιζέριας, αλλά θα κοντράρει στα ίσα, και την αισθητική, και την ποιότητα, και τους όρους με τους οποίους αναπαράγεται η κυρίαρχη κουλτούρα.

Το στοίχημα, τώρα, για εμάς είναι πώς αυτές οι δομές θα είναι πραγματικά ανταγωνιστικές και όχι εναλλακτικές. Γιατί αν έχει δείξει κάτι μ' emphaticό τρόπο η ιστορία είναι ότι το mainstream με το underground (για να μιλήσουμε με τέτοιους όρους) δεν είναι εχθρικά πράγματα αναμεταξύ τους. Το mainstream, απεναντίας, αναζωγονείται από το underground, το έχει ανάγκη, αποτελεί μία ένεση ανανέωσης γι' αυτό, ενώ και το underground, σε πολύ μεγάλο βαθμό, παραμένει underground όχι από επιλογή, αλλά επειδή δεν μπορεί να προσχωρήσει στο mainstream -αν το μπορούσε, θα το έκανε δίχως δεύτερη σκέψη.

Δυστυχώς δεν πιστεύουμε ότι η απάντηση στο πώς μία δομή αποκτά «αυτομάτως» ανταγωνιστικά και όχι εναλλακτικά χαρακτηριστικά είναι εύκολη -αν ήταν, τότε ίσως δεν θα υπήρχε και η ανάγκη για τέτοιες συναντήσεις. Ως προς αυτό μόνο κάποιες κατευθύνσεις μπορούμε να δώσουμε:

Μία κατεύθυνση αποτελεί το να εντείνουμε τον κινηματικό χαρακτήρα των δομών μας. Και μ' αυτό εννοούμε το να μην περιοριζόμαστε στο ρόλο των «διαχειριστών της πολιτιστικής πλευράς του κινήματος», αλλά να αναδείξουμε το πώς τέτοιες πολιτιστικές κοινότητες μπορούν να παράξουν πραγματικές ρήξεις όσον αφορά τον τρόπο ζωής, τον λόγο, τους τρόπους έκφρασης κλπ. Να απαιτήσουμε, δηλαδή, να αναγνωριστεί στα ίσα ο πολιτικός χαρακτήρας και η αξία της δημιουργίας και της ανάπτυξης τέτοιων δομών για το κίνημα συνολικά. Να δείξουμε ότι αυτοί οι χώροι έχουν περισσότερα κοινά μ' ένα στέκι π.χ. που διοργανώνει πολιτικές εκδηλώσεις, παρά μ' ένα συναυλιάδικο στο οποίο ακούγεται η ίδια μουσική. Να πάψουμε, επιτέλους, να αντιμετωπίζουμε το «πολιτιστικό κομμάτι» ως το «απαραίτητο συμπλήρωμα» που θα τραβήξει κόσμο σε μία πολιτική εκδήλωση που φοβόμαστε ότι θα πάει άπατη, και να πάψουμε να το διαχειριζόμαστε ως ένα απλό εργαλείο οικονομικής ενίσχυσης, καταλήγοντας να ενσωματώνουμε χαρακτηριστικά της κυρίαρχης κουλτούρας -βλέπε αποτίμησή του καθαρά με όρους μαζικότητας ή οικονομικού κέρδους, πρόσκληση

μπαντών με αποκλειστική λογική ότι θα φέρουν κόσμο, υιοθέτηση μιας λογικής «support» και «headliner» κλπ. Αντίθετα, ως θυμηθούμε τον κομβικό ρόλο των πολιτιστικών κοινοτήτων στην εδραίωση κινηματικών πρακτικών -βλέπε το καταληψιακό κίνημα, τη μίξη με μαθητικά ή άλλα νεολοιαιστικά κινήματα, τη γέννηση της ελεύθερης, κοινωνικής ραδιοφωνίας κ.ά.

Μια άλλη κατεύθυνση είναι να διερευνηθεί το τι στάση κρατάμε όχι μόνο απέναντι στη mainstream μουσική βιομηχανία, όσο στην (πιο κοντινή σ' εμάς) εναλλακτική εκδοχή της. Θα κάνουμε μια μικρή παρένθεση εδώ: ερευνώντας λίγο το ιστορικό πλαίσιο μέσα στο οποίο αποφασίστηκε αυτή η «ρήξη του '93» (για να το πούμε σχηματικά), δηλαδή η πρωτόγνωρη (για τότε) απόφαση της Villa Amalias να διακόψει τις σχέσεις της με τις μπάντες που παίζανε σε μαγαζιά, αντιληφθήκαμε ότι αυτή δεν ήταν μία ρήξη μόνο με τη «βαριά πολιτισμική βιομηχανία», με το rock των σταδίων. Ήταν μία ρήξη και με την ανεξάρτητη/εναλλακτική/underground/όπως-θέλει-τη-λέει-κανείς, σκηνή του rock/punk/garage κλπ. Δεν ήταν μία ρήξη μόνο με κάποιους super-stars, αλλά και με μπάντες της διπλανής πόρτας, με μαγαζιά-bar που μέχρι τότε παρουσιάζονταν ως «φιλικά προσκείμενοι χώροι στο κίνημα», με εταιρείες που μπορεί ν' αποτελούνταν από 1-2 άτομα και δεν καθόριζαν π.χ. τις σχέσεις τους με συμβόλαια, δικηγόρους κλπ., δηλαδή με μία κουλτούρα που σε μεγάλο βαθμό εμείς τη βλέπουμε να υπάρχει και σήμερα και μάλιστα ανανεωμένα, απλά όχι με επίκεντρο το punk -το κοινό της είναι πλέον άλλο. Μιλάμε, ουσιαστικά γι' αυτό που ονομάζουμε «εναλλακτική, νυχτερινή, ζωή της πόλης», των bar που διοργανώνουν live χωρίς είσοδο ή με πολύ φτηνή είσοδο, των «πολιτιστικών χώρων» που, για κάποιον λόγο θεωρούνται ότι βρίσκονται κάπου ανάμεσα στο «κινηματικό» και το «εμπορευματικό» (απολαμβάνοντας, φυσικά, αυτήν την αμφισημία τους για δικό τους κέρδος), των clubs που κοτσάρουν ένα «love music, hate racism» στο stage τους την ώρα που ο μπράβος στην είσοδο διώχνει τους τσαμπατζήδες, οι σερβιτόρες δουλεύουν κακοπληρωμένες και συχνά ανασφάλιστες κ.ο.κ.

Συνεπώς το να ισχυρίζεται κανείς σήμερα ότι «ρε παιδιά, εγώ δεν είμαι κομμάτι της μουσικής βιομηχανίας, ούτε λεφτά βγάζω, ούτε σε πολυεθνική έχω υπογράψει, ούτε σε στάδια παίζω, ένας από εσάς είμαι, τα ίδια ρούχα φοράμε, τους

ίδιους φασίστες σιχαινόμαστε, την ίδια μουσική ακούμε κλπ.», δεν μας λέει απαραίτητα κάτι. Και δεν μας λέει κάτι γιατί η μουσική βιομηχανία δεν είναι ένα ποσοτικό μέγεθος (μεγάλη εταιρεία vs. μικρή, ακριβό εισιτήριο vs. φτηνό κλπ.), αλλά ποιοτικό. Και, κατά τη γνώμη μας, χώροι που αυτοαποκαλούνται ως πολιτιστικοί, καλλιτεχνικοί ή ό,τι άλλο, με χορηγούς ή χωρίς χορηγούς, με φιλικές προδιαθέσεις προς τα προτάγματά μας, αλλά δίχως ποτέ να εκφράζουν ρητά την εναντίωσή τους στους διαχωρισμούς που παράγει ο σύγχρονος πολιτισμός, κατά τη γνώμη μας έχουν κάνει την επιλογή τους, έχουν θέσει κάποιες προτεραιότητες (βιοποριστικές, καλλιτεχνικές, στιδήποτε), οι οποίες απλά δε διασταυρώνονται με τις δικές μας προτεραιότητες που παραμένουν πολιτικές και κινηματικές. Με τον ίδιο τρόπο προσεγγίζουμε και όσα συγκροτήματα/«καλλιτέχνες» επιμένουν να συνεχίζουν να εμφανίζονται εναλλάξ σε κινηματικούς και εμπορικούς χώρους, και παρά τις θέσεις που τους έχουν επικοινωνηθεί για τη σημασία όλων των παραπάνω. Κι αυτό όχι γιατί αποζητάμε μία κάποιου είδους «καθαρότητα», κι ούτε επειδή διακατεχόμαστε από κάποια εμμονή ή μνησικακία για όσους επιλέγουν διαφορετικούς δρόμους έκφρασης από τους δικούς μας. Ούτως ή άλλως (κι αν θέλουμε να είμαστε ειλικρινείς), τη μεγαλύτερη ευθύνη την έχουμε εμείς, οι δομές και συλλογικότητές μας που για μια σειρά από λόγους αποφεύγουμε να πάρουμε μία σαφή και ξεκάθαρη θέση για όλα αυτά τα ζητήματα. Συνεπώς θέλουμε να τονίσουμε ότι όλα τα παραπάνω δεν αποσκοπούν στο να «την πέσουν» σε όσες μπάντες θέλουν να πληρώνονται, ή την έχουν «δει» καλλιτέχνες ή που θεωρούν ότι πρέπει ν' αναγνωριστεί η αξία τους κλπ. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι το περιεχόμενο των δικών μας διαδικασιών και υποδομών. Κι αυτό που θα θέλαμε είναι, με βάση τα περιεχόμενα αυτά, το κάθε άτομο/μπάντα τουλάχιστον να επιλέξει συνειδητά αν του κάνουν ή όχι, και όχι να τα χρησιμοποιεί ανά περίπτωση με τρόπο που εξυπηρετούν καλύτερα τα βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα συμφέροντά του. Οι κινηματικές υποδομές θα πρέπει να προσφέρονται για κινηματική χρήση -για να το πούμε με απλά λόγια. Και όχι η χρήση τους να εξαργυρώνεται μετά από λίγο διάστημα σε χώρους στους οποίους κάποιοι βγάζουν κέρδος.